

afvist, at indførelse af flertalsafstemninger skulle godkendes ved en § 20-procedure.

Folkeafstemningen i 1986 blev alene afholdt, fordi regeringen ikke kunne få flertal i Folketinget for forslaget om dansk tilslutning til EF-pakken. Derfor var folkeafstemningen i 1986 formelt kun vejledende og uden direkte hjemmel i grundloven.

Det er ud fra en demokratisk synsvinkel helt afgørende, at Folketinget og vælgerne har et sikkert grundlag for stillingtagen, når der skal overlades kompetence til en overnational organisation. Den danske befolkning skal ikke underkastes en uoverskuelig og ukontrollabel »automatisk« unionsudvikling. Hvert skridt skal være inden for klare rammer, som Folketinget og vælgerne har godkendt. Det var samme tankegang, der bl.a. lå bag udtalelsen fra den tyske forbundsforfatningsdomstol i dens kendelse af 12. oktober 1993.

Højesterets beslutning om, at det grundlovsmedholdelige i underskrivelsen af Maastrichttraktaten kunne domstolsprøves, viser, at der er brug for en nøjere præcisering af, hvor langt man kan gå med hensyn til suverænitetsafgivelse i henhold til grundloven. Men det er ikke rimeligt, at det primært er domstolene, der skal afgøre den slags. Det er en politisk afgørelse. Derfor bør der ske en præcisering i grundloven, så den gråzone, som nødvendigvis må være der, bliver mindre.

Derfor er der brug for en ny formulering af § 20, hvor der bl.a. stilles langt mere præcise krav til, hvordan og hvornår der kan overlades kompetence til mellemfolkelige myndigheder.

En ny formulering af § 20 skal efter SF's opfattelse sikre, at ændringer i de forudsætninger, som Folketinget og vælgerne har fået forelagt ved tidligere tiltrædelseslove, ikke har gyldighed, medmindre de bliver godkendt ved en ny § 20-procedure. Vedtagelse af »vitale spørgsmål«, jf. Luxembourgforliget, var en helt afgørende forudsætning for tiltrædelsesloven i 1972, og miljøgarantien var på tilsvarende måde en afgørende forudsætning for vedtagelse af EF-pakken i 1986.

Med en sådan ny formulering af § 20 er det klart, at ændringer i kompetencefordelingen mellem Kommissionen, Ministerrådet og Europa-Parlamentet eller ændringer i afstemningsregler i Ministerrådet, der forringer Folketingets og regeringens muligheder for indflydelse, kun kan godkendes ved en § 20-procedure. Omvendt kan det også være problematisk, hvis alt vedrørende EU sendes til folkeafstemning, idet folkeafstemning i henhold til § 20 er en alvorlig sag, og vil kunne miste sin betydning hos vælgerne, hvis den anvendes for ofte.

Nærhedsprincippet er efter SF's opfattelse et vigtigt demokratisk princip, som skal sikre folket størst mulig indflydelse på egne forhold og på fælles anliggender. Ved offentlige opgaver, som kan løses lokalt, skal kompetencen ligge på det kommunale niveau. Ved opgaver, som kan løses nationalt, skal kompetencen ligge hos Folketinget og regeringen. Kun ved opgaver, der kræver internationale løsninger, skal kompetencen kunne overlades til mellemfolkelige myndigheder. Men det betyder ingenlunde, at det er enkelt at lave en sådan afgrænsning.

Nærhedsprincippet er afgørende ud fra det demokratiske princip om, at folkestyret udvikles/skabes nedfra - at al magt udgår fra folket.

Det bør også overvejes, om folkeafstemning skal være obligatorisk ved suverænitetsafgivelse, også selv om der er en tilslutning til suverænitetsafgivelse i Folketinget på $\frac{5}{6}$. Begrundelsen er, at suverænitetsafgivelser indebærer meget væsentlige ændringer i folkestyrets vilkår, og ud fra tankegangen om, at al magt udgår fra folket, må det også være folket, der afgiver dele af dansk suverænitet.

Grundloven kommer også på linje med den praksis, der har udviklet sig i Danmark, med, at væsentlige suverænitetsafgivelser afgøres ved folkeafstemninger, uanset at der evt. er fem sjettedeles flertal herfor i Folketinget.

Der er dog det problem, at derved skal selv mindre suverænitetsafgivelser godkendes ved folkeafstemninger. Det ville f.eks. også have omfattet ændringen af patentlovgivningen, der blev vedtaget i Folketinget i 1989, hvorved Danmark blev underlagt Den Europæiske Patentmyndighed. Problemet kunne evt. løses ved, at det obligatoriske krav om folkeafstemning blev begrænset til dels suverænitetsafgivelser af større betydning og dels traktatændringer, som tidligere er godkendt ved folkeafstemninger. Men under alle omstændigheder fastholdes, at suverænitetsafgivelser, der ikke nødvendigvis kræver folkeafstemninger, kun kan finde sted, når der er $\frac{5}{6}$ flertal herfor blandt Folketingets medlemmer.

Den nuværende grundlov stiller krav om samtykke fra Folketinget ved regeringens handlinger i vigtige mellemfolkelige anliggender, jf. § 19. Det er paradoksalt, at der ikke stilles et tilsvarende krav ved regeringens handlinger i forhold til beslutninger i overnationale organisationer. Der er tale om et forfatningsmæssigt tomrum, som i praksis kun delvist er udfyldt af den rolle, som Folketingets Europaudvalg har fået i Folketinget. Regeringen skal rådføre sig med Folketinget, og der har udviklet sig den praksis, at regeringen har et forhandlingsmandat, medmindre der i ud-